

Od Dobrawy do Havla. Stosunki polsko-czeskie na kartach polskich podręczników do historii

Agnieszka Chłosta-Sikorska
Instytut Historii
Uniwersytet Pedagogiczny
im. KEN w Krakowie

Polski system oświaty (od 2009 r.)

Szkoła podstawowa	Etap I – edukacja wczesnoszkolna (klasy 1-3)
Szkoła podstawowa	Etap II – historia i społeczeństwo (klasy 4-6) Od czasów najdawniejszych do 1989 r.
Gimnazjum	Etap III – historia Od czasów najdawniejszych do 1918 r.
Szkoła ponadgimnazjalna	Etap IV klasa 1 – historia od 1918 r. do 1989 r. klasa 2 – 3 – historia i społeczeństwo (9 modułów tematycznych) klasa 2 – 3 – historia rozszerzona Od czasów najdawniejszych do 2004 r.

☞ **Mieszko I** pojął za żonę księżniczkę czeską **Dobrawę** i przyjął chrzest.

- ❧ **Mieszko I** chcąc utrzymać rządy, książę nawiązał stosunki dyplomatyczne z sąsiadami – cesarstwem, któremu płacił trybut oraz z Czechami.
- ❧ Rozpoczął przygotowania do chrystianizacji państwa – sprowadził do Polski misjonarzy.
- ❧ W 966 r. przyjął chrzest w obrzędku łacińskim i poślubił czeską księżniczkę **Dobrawę**.

☞ **Bolesław Chrobry** gościł na ziemiach polskich biskupa praskiego **Wojciecha**, wygnanego z Czech.

☞ Być może jeszcze podczas pobytu w Czechach zetknął się z biskupem.

- ∞ Pochodzący z książęcego rodu Sławnikowiców biskup praski **Wojciech**, za zgodą księcia udał się w 997 r. na północ z misją nawracania pogańskich Prusów.
- ∞ Wyprawa zakończyła się niepowodzeniem i śmiercią biskupa.
- ∞ Bolesław, doceniając wagę męczeńskiej śmierci Wojciecha, wykupił jego ciało i uroczyście pochował w Gnieźnie.

- Od 1002 r. Bolesław Chrobry zaczął scalać kraje słowiańskie.
- W 1003 r. opanował Pragę i ogłosił się **władcą Czech.**
- Rządził tam do 1004 r., gdy Henryk II zarządził od Chrobrego hołdu.
- Bolesław odmówił i to było przyczyną pierwszej wojny polsko-niemieckiej.
- Czesi w czasie wszystkich trzech wojen posiłkowali wojska cesarskie.

W 1039 r. najechał Polskę władca Czech **Brzetysław**.

Zdobył i złupił Gniezno,

wywiózł cenne relikwie świętego Wojciecha,

przyłączył do swego państwa dwie polskie prowincje, które w X w. należały do Czech: Małopolskę i Śląsk.

☞ **Kazimierz Odnowiciel** odebrał Śląsk Czechom w 1050 r.

☞ Na zjeździe w Kwedlinburgu **Henryk III** zgodził się na pozostawienie Śląska przy Polsce w zamian za **płacenie corocznego trybutu Czechom.**

- ☞ **Bolesław Śmiały** przestał płacić trybut ze Śląska na rzecz Czech i toczył z Czechami wiele wojen.
- ☞ Chciał wprowadzić na tron czeski swoich sojuszników.
- ☞ W 1072 r. uderzył na Czechy, a w odwecie Henryk IV ogłosił wyprawę przeciw Polsce, która nie doszła do skutku.

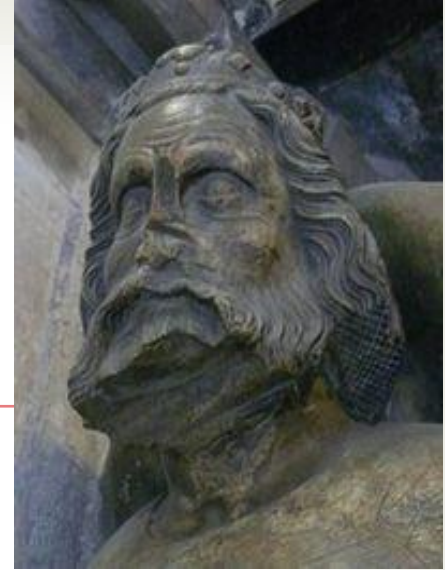
∞ **Władysław Herman** ożenił się z czeską księżniczką **Judytą**.

∞ Był uległy w stosunkach z Czechami.

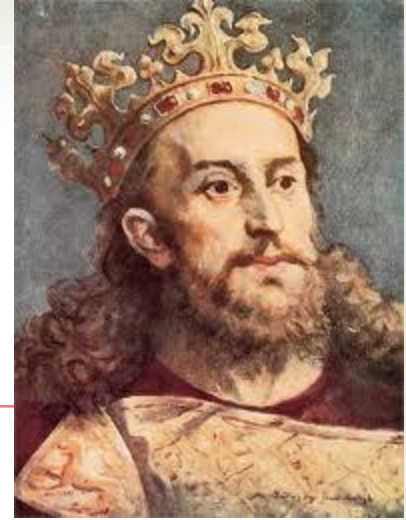
∞ **Bratysław**, władca Czech i Moraw, ożenił się ze **Świętosławą**, siostrą Hermana.

- ☞ **Bolesław Krzywousty** wystąpił przeciw bratu Zbigniewowi, którego wspierali Czesi.
- ☞ Zwyciężył i zmusił go do ucieczki z kraju.
- ☞ Prowadził wojny z Czechami o tron węgierski, które zakończyły się pokojem w Kłodzku (1137).

W drugiej połowie XI w. nastąpiło w Czechach rozbitcie dzielnicowe, które zakończył **Przemysław Ottokar I.**

- ☞ **Wacław II** wykorzystując polskie rozbitcie dzielnicowe zajął Kraków i Małopolskę.
- ☞ Śmierć Przemysła II pozwoliła mu, koronować się **na króla Polski (1300)**.
- ☞ Faworyzował Czechów, co spotkało się z dużą niechęcią.
- ☞ Po jego śmierci do tronu w Polsce rościł pretensje jego syn **Wacław III**, który został zamordowany.
- ☞ Na nim wygasła dynastia **Przemyslidów**.

- Wrogi Polsce był król czeski **Jan Luksemburski**.
- Miał pretensje do tronu polskiego.
- Jednak **Kazimierz Wielki** w **1335 r.** na **zjeździe w Wyszehradzie** odkupił od niego zrzeczenie się pretensji do korony polskiej, za 20 tys. kop groszy praskich.
- W **1339 r.** zrezygnował z roszczeń do Śląska zajętego przez Czechy.

☞ Czesi podczas **rewolucji husyckiej** zaproponowali tron **Władysławowi Jagielle**, który go nie przyjął.

Od 1471 r. w Czechach panował **Władysław Jagiellończyk**.

Zyskał poparcie husytów, natomiast potępiło go papieżstwo.

Wydawał nowe przywileje magnaterii, osłabiając władzę królewską.

Zawarł w 1515 r. w Wiedniu układ z cesarzem Maksymilianem I Habsburgiem.

- ☞ Po 1627 r. zniesiono elekcję, a korona czeska stała się dziedziczna w rodzie **Habsburgów**.
- ☞ W XVIII w. należały do nich tereny dzisiejszej Austrii oraz m.in. **Czechy**.

- W XVIII w. także Polacy mieszkali w monarchii austriackiej.
- Podczas **Wiosny Ludów** odbył się zjazd słowiański (12.VI.1848), w którym uczestniczyli przedstawiciele wielu narodów słowiańskich.
- Wtedy wybuchło powstanie, a wojsko cesarskie zbombardowało Pragę i zmusiło Czechów do kapitulacji.

W 1918 r. powstała **Czechosłowacja.**

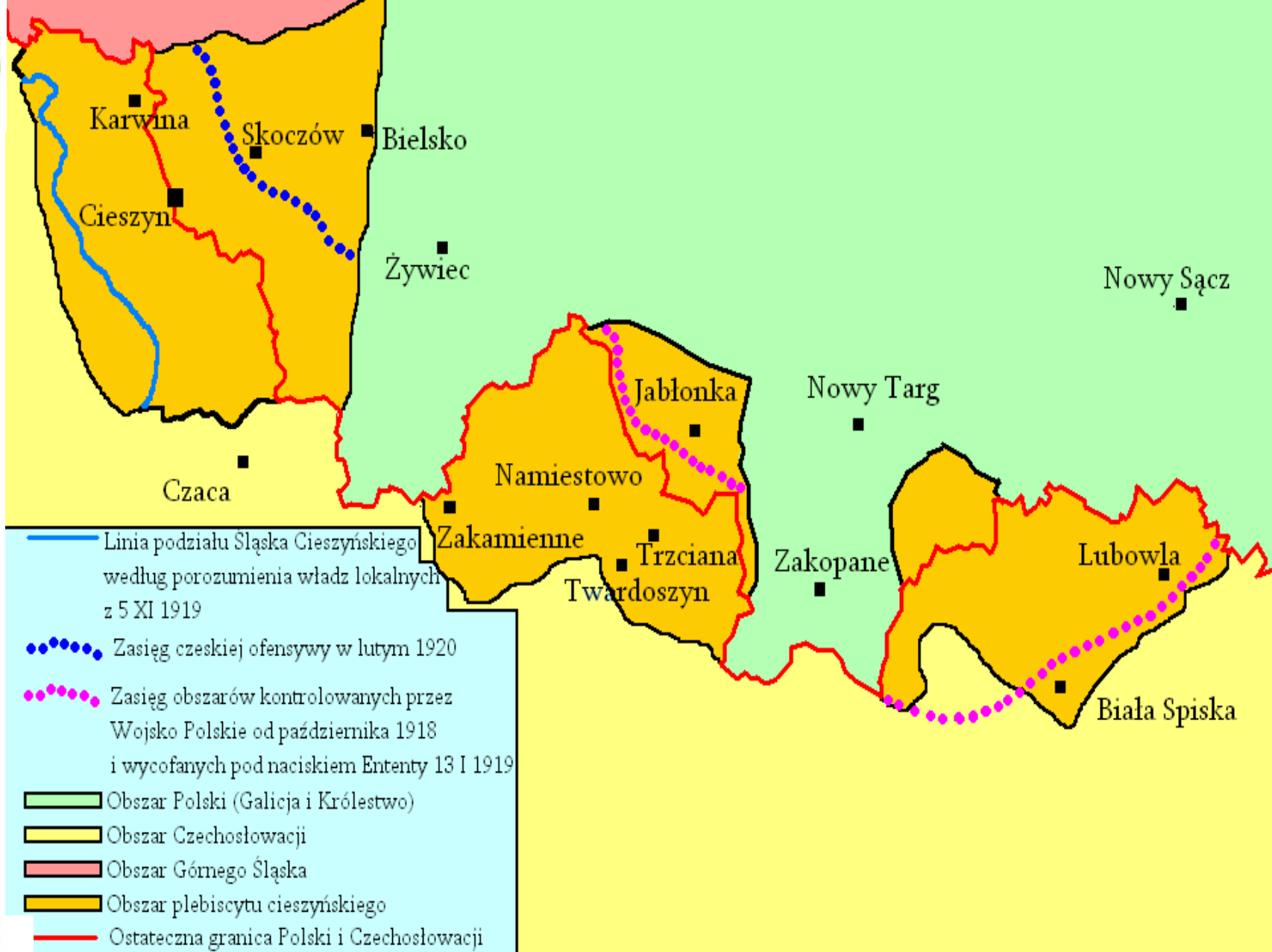
Była państwem dwóch bliskich sobie narodów słowiańskich – Czechów i Słowaków.

- W 1918 r. polska **Rada Narodowa Księstwa Cieszyńskiego** podpisała z władzami czeskimi porozumienie o strefach wpływów obydwu państw na tym terenie według kryterium etnicznego.
- Jednak **23.I.1919** r. siły czechosłowackie przekroczyły linię demarkacyjną i zajęły niemal całe dawne **Księstwo Cieszyńskie**.
- Inwazji nie udało się powstrzymać, ponieważ większość oddziałów wojska polskiego walczyła wówczas na wschodzie.

- ☞ **3.II.1919** r. podpisano w **Paryżu** porozumienie, w którym wytyczono nowe strefy wpływów, mniej korzystne dla Polski.
- ☞ Po stronie czeskiej znalazły się powiaty, w których przeważała ludność polska.
- ☞ Ostateczne granice miały zostać wyznaczone przez plebiscyty, do których jednak nie doszło.
- ☞ Na **konferencji w Spa** sporne tereny podzielono między Polskę i Czechosłowację.
- ☞ Podział ten był niekorzystny dla Polski.

-
- ∞ Polska chciała odzyskać **Zaolzie**.
- ∞ W związku z żądaniami Niemiec dotyczącymi Sudetów (IX.1938) prezydent Czechosłowacji **Edward Beneš** chciał naprawić relacje z Polską.
- ∞ **Józef Beck** wysłał do Pragi ultimatum i zażądał oddania zamieszkałych przez Polaków terenów czeskiej części Śląska Cieszyńskiego.
- ∞ Praga, będąc w trudnej sytuacji politycznej, zgodziła się.
- ∞ **2.X.1938** r. wojska polskie wkroczyły na sporne ziemie.

Zajęcie Zaolzia
1938

back next 1938 rok

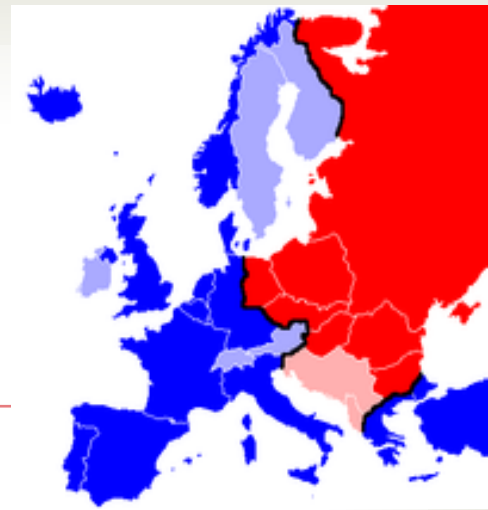

☞ **Konferencja w Monachium (29-30.IX.1938).**

☞ Jej uczestnicy „o swoich ustaleniach poinformowali rząd czechosłowacki, którego przedstawiciele nie zaproszono na obrady.

☞ **Czechosłowacja** utraciła 1/5 swojego terytorium, 1/4 ludności i ok. 40% potencjału przemysłowego.

☞ Osłabienie południowego sąsiada wykorzystano także **Polska zajęła Zaolzie (X.1938 r.)**, o które toczyła spór z Czechosłowacją w 1920 r.

- ☞ Po zakończeniu II wojny światowej (1945 r.) i nastaniu porządku jałtańskiego, Polska i Czechosłowacja znalazły się w strefie radzieckich wpływów.
- ☞ Władzę przejęli **komuniści**, którzy aż 1989 r. zależni byli od wskazówek płynących z Moskwy.

∞ W Czechosłowacji pod koniec 1967 r. doszło do demonstracji.

∞ I sekretarzem Komunistycznej Partii Czechosłowacji został zwolennik reform **Alexander Dubček**.

∞ Zapowiedział wprowadzenie „**socjalizmu z ludzką twarzą**”.

∞ Mimo zadeklarowania przez KPCz wierności socjalizmowi oraz obietnicy pozostania członkiem Układu Warszawskiego, w Moskwie zapadła decyzja o interwencji wojskowej.

- ☞ Po rozpoczętej 20.VIII.1968 r. w operacji „**Dunaj**” **Alexandra Dubčeka** aresztowano i wywieziono do Moskwy.
- ☞ Po rozmowie z Breżniewem pozostał przy władzy, musiał się jednak zgodzić na stacjonowanie w Czechosłowacji wojsk radzieckich oraz wycofanie się z reform.
- ☞ Przywrócono cenzurę i zlikwidowano niezależne organizacje.
- ☞ Nowym przywódcą KPCz został **Gustáv Husák** (III.1969).

- W 1977 r. w Czechosłowacji powstała **Karta 77**, niezależna organizacja działająca na rzecz przestrzegania praw człowieka, na której czele stanął **Vaclav Havel**.
- Do zmian doprowadziły dopiero manifestacje antykomunistyczne (XI.1989).
- Po 10 dniach pokojowych demonstracji, tzw. **aksamitnej rewolucji**, Husák ustąpił.

- Prezydentem kraju został **Vaclav Havel**.
- Powołano również nowy rząd, w którego skład weszli opozycjoniści.
- Dzięki porozumieniu władz i opozycyjnego **Forum Obywatelskiego** odbyły się wolne wybory (8.VI.1990).

Okazją do nawiązania współpracy z państwami środkowoeuropejskimi stało się spotkanie przywódców **Polski, Czechosłowacji i Węgier** w **Wyszehradzie** (15.II.1991).

Grupa Wyszehradzka (od 1993 r. – Polska, Węgry, Czechy i Słowacja) postawiła sobie zadanie podjęcia wspólnych działań zmierzających do integracji z NATO i Wspólnotami Europejskimi.

W 2004 r. nastąpiło największe rozszerzenie **Unii Europejskiej.**

Przyjęto wówczas 10 krajów m.in. **Czechy i Polskę.**

∞ Dziękuję za uwagę

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRACZAMY GRANICE

